

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОЛОЖЕННЯ
про кредитно-модульну систему організації навчального
процесу підготовки фахівців в
Таврійському державному агротехнологічному
університеті

Затверджено рішенням
Вченої ради ТДАТУ
від "28" березня 2006 р.
протокол № 7

Перезатверджено
методичною радою ТДАТУ
Протокол № 4
Від 17.03.2015

МЕЛІТОПОЛЬ 2015

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Наказ ректора університету
від 14.04.2015 року № 107-ОД

Вступ

Положення розроблено відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України від 23.01.2004 р. №48 “Про проведення педагогічного експерименту з кредитно-модульної системи організації навчального процесу”, від 23.01.2004 р. №49 “Про затвердження Програми дій щодо реалізації положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки України на 2004-2005 роки” та Тимчасового положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 23.01.2004 р. №48 (далі Тимчасове положення).

При розробці положення враховано принципи Європейської кредитно-трансферної та акумулюючої системи (далі ECTS).

Дане Положення конкретизує викладені в Тимчасовому положенні загальні принципи організації навчального процесу за кредитно-модульною системою стосовно навчання в Таврійському державному агротехнологічному університеті (далі – Університет) та забезпечує умови участі Університету в педагогічному експерименті з упровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

1. Основні терміни, поняття та їх визначення

У положенні використано терміни, що подані у Законах України “Про вищу освіту” від 17.01.2002 р. №2984-III та “Про інноваційну діяльність” від 04.07.2002 р. №40-V, Державному класифікаторі професій ДК 003-95, Державному класифікаторі видів економічної діяльності ДК 009-96, Комплексі нормативних документів для розробки складових системи стандартів вищої освіти (додаток №1 до наказу Міносвіти України від 31.07.98 р. №285 зі змінами та доповненнями, що введені розпорядженням Міністерства освіти і науки України від 05.03.2001 р. № 28-р) та введені нові терміни відповідно до цілей цього положення, а саме:

- *кредитно-модульна система організації навчального процесу* (далі - КМСОНП) – це модель організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів); За КМСОНП підготовка фахівця здійснюється як послідовне засвоєння студентом змістових модулів відповідно до індивідуального навчального плану.

- *заліковий кредит* – це одиниця виміру навчального навантаження необхідного для засвоєння змістових модулів або блоку змістових модулів. Кредит є відносною одиницею і вимірює час, в середньому необхідний студенту для засвоєння змістового модуля. Кредит враховує всі форми навчального навантаження студента: аудиторні заняття, самостійну роботу,

підготовку до екзаменів, науково-дослідницьку роботу, олімпіади тощо. Для денної форми навчання загальна кількість кредитів за навчальний рік становить 60.

- *модуль* – це задокументована завершена частина освітньо-професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації), що реалізується відповідними формами навчального процесу;

- *змістовий модуль* – це система навчальних елементів, що поєднана за ознакою відповідності певному навчальному об'єктові. Одному змістовому модулю можуть відповідати окрема навчальна дисципліна, відносно самостійна сукупність окремих модулів навчальної дисципліни, практика, кваліфікаційна робота чи інший вид навчальної діяльності, передбачений навчальним планом. Змістовий модуль містить окремі модулі (теми) аудиторної і самостійної роботи студента.

- *Інформаційний пакет* – документ, що містить загальну інформацію про університет, напрями, спеціалізації, спеціальності та змістові модулі із зазначенням обов'язкових та вибіркового курсів, методики і технології викладання, залікові кредити, форми та методи проведення контрольних заходів, систему оцінювання якості тощо.

- *Договір про навчання між студентом і вищим навчальним закладом* – документ, який визначає напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень, джерело і порядок фінансування, порядок розрахунків та інші умови навчання.

- *Академічна довідка оцінювання знань* (додаток до диплома) – документ, який засвідчує навчальні досягнення студента. Dodatok do диплома містить опис засвоєних змістових модулів із позначенням обсягів підготовки в академічних годинах і кредитах. Результати оцінювання успішності студента подаються за національною шкалою та міжнародною шкалою ECTS.

- *Індивідуальний навчальний план* – перелік нормативних та вибіркового змістових модулів з позначенням послідовності й термінів їх засвоєння.

- *Куратор* – науково-педагогічний працівник випускової кафедри (як правило, професор або доцент), який надає рекомендації студенту щодо формування індивідуального навчального плану та контролює його виконання.

2. Загальні положення

2.1. Метою впровадження КМСОНП в Університеті є реалізація положень Болонської декларації, інтенсифікація навчального процесу, підвищення мотивації учасників навчально-виховного процесу, підвищення якості підготовки фахівців і забезпечення на цій основі конкурентоспроможності випускників Університеті на ринку праці.

2.2. Кредитно-модульна система організації навчального процесу забезпечує порівняння результатів навчання студентів у різних навчальних закладах; стимулює академічну мобільність студентів (перехід студентів з одного

вищого навчального закладу до іншого, навчання за кордоном, зміну напрямку навчання).

2.3. Нормативною базою роботи за КМСОНП є відповідні накази МОН України, Тимчасове положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців, накази і розпорядження ректора Університету.

3. Принципи

3.1. Для впровадження КМСОНП в Університеті слід дотримуватися таких принципів:

- *Порівняльної трудомісткості кредитів*, який полягає в досягненні кожним студентом встановлених ECTS норм, які забезпечують академічну мобільність студентів, державне й міжнародне визнання результатів освіти на конкретних етапах виконання студентом індивідуального навчального плану.

- *Кредитності* полягає в декомпозиції змісту освіти й навчання на відносно єдині та самостійні за навчальним навантаженням студентів частки, які забезпечують:

- а) на рівні індивідуального навчального плану - набір (акумуляція) заданої трудомісткості кількості кредитів, які відповідають розрахунковій нормі виконання студентом навчального навантаження в умовах кредитно-модульної організації навчального процесу;

- б) на рівні вивчення навчальної дисципліни - набір (акумуляція) заданої для даної дисципліни кількості кредитів, що включають в себе виконання необхідних видів діяльності, які передбачені програмою вивчення навчальної дисципліни.

- *Модульності* визначає підхід до організації оволодіння студентом змістовими модулями і проявляється через специфічну для модульного навчання організацію методів і прийомів навчально-виховних заходів, основним змістом яких є активна самостійно-творча пізнавальна діяльність студента.

- *Методичного консультування* – полягає в науковому та інформаційно-методичному забезпеченні діяльності учасників освітнього процесу.

- *Організаційної динамічності* полягає в забезпеченні можливостей зміни змісту навчання з урахуванням динаміки соціального замовлення і потреб ринку праці.

- *Гнучкості та партнерства* полягає в побудові системи освіти так, щоб зміст навчання й шляхи досягнення цілей освіти та професійної підготовки відповідали індивідуальним потребам і можливостям студента.

- *Пріоритетності змістової й організаційної самостійності та зворотного зв'язку* полягає у створенні умов організації навчання, що вимірюється та оцінюється результатами самостійної пізнавальної діяльності студентів.

- *Науковості та прогностичності* полягає у побудові (встановленні) стійких зв'язків змісту освіти з науковими дослідженнями.

- *Технологічності та інноваційності* полягає у використанні ефективних педагогічних й інформаційних технологій, що сприяє якісній підготовці фахівців з вищою освітою та входженню в єдиний інформаційний та освітній простір.

- *Усвідомленої перспективи* полягає в забезпеченні умов для глибокого розуміння студентом цілей освіти та професійної підготовки, а також можливості їх успішного досягнення.

- *Діагностичності* полягає в забезпеченні можливості оцінювання рівня досягнення та ефективності, сформульованих і реалізованих в системі, цілей освіти та професійної підготовки.

4. Організація навчання за кредитно-модульною системою

4.1. Основою впровадження КМСОНП є державні стандарти освіти, галузеві стандарти освіти та стандарти освіти Університету.

4.2. Формування *індивідуального навчального плану* студента здійснюється на підставі переліку змістових модулів (блоків змістових модулів навчальних дисциплін), що сформовані на основі освітньо-професійної програми підготовки і структурно-логічної схеми підготовки фахівців. Навчальна дисципліна формується як система змістових модулів, передбачених для засвоєння студентом, об'єднаних в блоки змістових модулів – розділи навчальної дисципліни.

4.3. Реалізація *індивідуального навчального плану* студента здійснюється протягом часу, який не перевищує граничного терміну навчання. *Нормативний термін навчання* визначається на підставі галузевих стандартів вищої освіти. Нормативний термін навчання визначається галузевим стандартом освіти і становить на денному відділенні 3-4 роки для освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр” і 1-2 роки для освітньо-кваліфікаційних рівнів „магістр” і „спеціаліст”. Граничний термін може перевищувати нормативний на 1 рік. Різниця між граничним і нормативним термінами не фінансується з державного бюджету.

4.4. Індивідуальний навчальний план студента включає нормативні та вибіркові змістові модулі, що можуть поєднуватися у певні навчальні дисципліни. *Нормативні змістові модулі* необхідні для виконання вимог нормативної частини ОКХ. *Вибіркові змістові модулі* забезпечують підготовку для виконання вимог варіативної частини ОКХ. Вони дають можливість здійснювати підготовку за спеціалізацією певної спеціальності та сприяють академічній мобільності і поглибленій підготовці в напрямках, визначених характером майбутньої діяльності. Сукупність нормативних змістових модулів визначає *нормативну (обов'язкову) складову*

індивідуального навчального плану студента. Для освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр” у межах одного напрямку підготовки фахівців нормативні змістові модулі є уніфікованими.

4.5. Нормативні змістові модулі циклу гуманітарних та соціально-економічних дисциплін при підготовці студентів на споріднених напрямках є уніфікованими.

4.6. Індивідуальний навчальний план студента за певним напрямом формується особисто студентом під керівництвом *куратора* в КМСОНП.

4.7. При формуванні індивідуального навчального плану студента на наступний навчальний рік враховується виконання плану за попередні роки та потреби студента.

4.8. Формування індивідуального навчального плану студента за певним напрямом передбачає можливість індивідуального вибору змістових модулів (дисциплін) з дотриманням послідовності їх вивчення відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівців. Система дає змогу здійснювати перехід студента в межах споріднених напрямів підготовки (певної галузі знань).

4.9. Призначення кредитів нормативним і вибіркоким змістовим модулям проводиться з урахуванням часу, який в середньому витрачає студент на засвоєння модулю за всіма формами навчальної діяльності. Кредити призначаються у цілих числах (або з позначенням половинок таким чином, щоб при денній формі навчання сума кредитів за нормативними і вибіркокими змістовими модулями за навчальний рік дорівнювала 60).

4.10. Для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр” за будь-якою формою навчання кількість кредитів становить 180 (при трирічному нормативному терміні навчання на денному відділенні) або 240 (при чотирирічному нормативному терміні навчання на денному відділенні), для рівнів „магістр” і „спеціаліст” – 60 (при однорічному нормативному терміні навчання на денному відділенні) чи 120 (при дворічному нормативному терміні навчання на денному відділенні).

4.11. *Зарахування змістових модулів* (дисциплін), включених в індивідуальний навчальний план, здійснюється за результатами певного виду контролю якості освіти студента протягом навчального року. Зарахування змістових модулів (призначення залікових кредитів) студенту проводиться за умови виконання ним всіх вимог, позначених у програмі навчальної дисципліни (змістового модуля) й описаних в інформаційному пакеті, після підсумкової атестації з даного змістового модуля.

4.12. *Система оцінювання якості освіти студента* (зарахування залікових кредитів) має бути стандартизованою та формалізованою.

5. *Форми організації навчання*

Формами навчальної діяльності є лекції, лабораторні, практичні, семінарські, індивідуальні заняття, всі види практик та консультацій, виконання кваліфікаційних і курсових робіт, самостійна робота, включаючи

науково-дослідну роботу, доповіді на конференціях, участь в олімпіадах тощо, всі форми і види контролю успішності студентів (окрім державної атестації) та інші форми і види навчальної та науково-дослідницької діяльності студентів, передбачені навчальним планом.

6. Організаційно-методичне забезпечення

Організаційно-методичне забезпечення КМСОНП передбачає використання всіх документів, регламентованих чинною нормативною базою щодо вищої освіти, адаптованих і доповнених з урахуванням особливостей цієї системи.

7. Контроль успішності студента

7.1. Контроль успішності студента здійснюється з використанням методів і засобів, що визначаються Університетом. За результатами підсумкової атестації зі змістового модулю (дисципліни) результати оцінювання перераховуються в шкалу оцінювання ECTS та національну шкалу за системою:

За шкалою Університету	За шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		<i>екзамен</i>	<i>залік</i>
90–100	A	відмінно	зараховано
75–89	B	добре	
	C		
60–74	D	задовільно	
	E		
35–59	FX	незадовільно	не зараховано
0–34	F	незадовільно (без права перескладання (для екзаменів та заліків))	

FX означає: “незадовільно” – необхідно виконати певну додаткову роботу для успішного складання;

F означає: “незадовільно” – необхідна значна подальша робота.

7.2. Результати оцінювання успішності студента за кожним змістовим модулем реєструється за національною шкалою і шкалою ECTS в екзаменаційних відомостях та заносяться до Додатку до диплому.

7.3. Державна атестація студентів проводиться відповідно до чинної нормативної бази.

8. Особливості переведення, відрахування, поновлення студентів та переривання їхнього навчання

8.1. Загальний порядок переведення, відрахування, поновлення студентів та переривання їхнього навчання зазначений у “Положенні про

порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти”, затвердженого Міністерством освіти від 15.07.96 р. № 245.

8.2. При переведенні (п.10) студент додатково додає до заяви копію договору про навчання в попередньому навчальному закладі, академічну довідку за весь період навчання, з обов’язковим зазначенням назв дисциплін, загальної кількості годин, залікових кредитів, передбачених на їх вивчення та форм контролю.

При позитивному розгляді ректором заяви, деканат проводить перезарахування результатів навчання з дисциплін шляхом порівняння кількості залікових кредитів і обсягу змістових модулів та визначає академічну різницю нормативних змістових модулів, яка не повинна перевищувати, як правило, 10 навчальних дисциплін.

8.3. Відрахування студента за академічну неуспішність здійснюється у випадках невиконання студентом індивідуального навчального плану, незарахованих результатів семестрових контролів 3-х змістових модулів або у зв’язку з неможливістю сформувати студентом індивідуального плану на наступний рік внаслідок незарахування йому запланованих змістових модулів та обмежень, накладених структурно-логічною схемою підготовки, а також за порушення умов договору про навчання.

8.4. Студент може взяти перерву у навчанні (академічну відпустку, повторний курс), згідно з порядком надання академічної відпустки та повторного курсу, зазначеного у “Положенні про академічні відпустки та повторне навчання у вищих закладах освіти” від 06.06.96 р. № 191.

9. Стипендіальне забезпечення студентів

9.1. Стипендіальне забезпечення студентів здійснюється за підсумками виконання індивідуального навчального плану, виходячи з основних положень: “Порядку призначення, виплати та розмірів стипендіального забезпечення учнів, студентів, курсантів, слухачів, клінічних ординаторів, аспірантів і докторантів”, затвердженого Кабінетом Міністрів України від 08.08.2001 р. № 950.

9.2. При перевищенні граничного терміну навчання стипендія студентам не назначається у зв’язку з відсутністю фінансування з бюджету цього етапу навчання.

10. Контроль за індивідуальним навчальним планом студента

10.1 Надання кваліфікованих консультацій щодо формування індивідуального навчального плану студента, його реалізації протягом всього періоду навчання покладається на куратора.

10.2 Куратором може бути науково-педагогічний працівник випускової кафедри, призначений наказом ректора Університету за

поданням декана відповідного факультету. Куратор контролює навчання за індивідуальними планами, як правило, не більше, ніж 15 студентів, або однієї академічної групи. Куратор підпорядкований заступнику декана факультету (куратор ECTS від факультету).

Куратор ECTS від університету призначається наказом ректора.

10.3 На куратора покладається виконання таких основних завдань:

- ознайомлення студентів з нормативно-методичними матеріалами (інформаційним пакетом тощо).
- надання рекомендацій студентам щодо формування їх індивідуального навчального плану.
- погодження індивідуального навчального плану студента та подання його на затвердження деканові факультету.
- контроль за реалізацією індивідуального навчального плану студента на підставі відомостей про зараховані студенту залікові кредити з подальшим поданням пропозицій щодо продовження навчання студента або щодо його відрахування.

10.4 Куратор має право:

- відвідувати всі види занять студента згідно з його індивідуальним навчальним планом .
- подавати пропозиції деканові факультету щодо переведення на інший курс, відрахування та заохочення студента.
- брати участь у засіданнях кафедри та вчених рад факультетів.
- подавати пропозиції щодо покращення навчального процесу та діяльності кураторів.

11. Особливості нормування навчального навантаження

11.1. В умовах проведення педагогічного експерименту з КМСОНП встановлюються норми часу:

- для проведення підсумкової атестації із залікового кредиту – 0,25 годин на одного студента;
- за керівництво куратору – 4 години на кожного студента за навчальний рік.

11.2. Інші норми часу регламентовані наказом МОН від 07.08.2002 р. №450 “Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів”.

12. Інформаційне забезпечення

12.1. Інформаційне забезпечення КМСОНП в Університеті складається з інформаційних пакетів для кожного навчального напрямку, спеціальності.

12.2. Інформаційні пакети для навчальних напрямів та спеціальностей включають:

а) загальну інформацію про Університет, умови навчання і проживання;

б) стислий опис факультету, його структури, викладацького складу, напрямів і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців, із зазначенням термінів, мови й умов навчання, форм державної атестації;

в) навчальний план з розподілом кредитів по нормативних і вибіркових змістових модулях, послідовність та терміни вивчення модулів для кожної форми навчання;

г) анотацію кожного змістового модуля (дисципліни) із зазначенням попередніх умов для вивчення модуля, форм навчальної діяльності, прізвищ викладачів, методики викладання, методів навчання, рекомендованої літератури, умов і термінів вивчення окремих модулів (тем), системи оцінювання успішності й зарахування модулів,

12.3. Інформаційні пакети готуються українською й англійською мовами.

12.4. За підготовку інформаційних пакетів з навчальних напрямів та спеціальностей відповідають куратори ECTS від відповідних факультетів.

12.5. Інформаційні пакети оновлюються щорічно.

